

UPPSALA
UNIVERSITET

Dnr: 2021/1108

Utvärderingsrapport för logopedprogrammet

Fastställd av logopedprogrammets programkommitté, 2022-10-03

Inledning

Logopedprogrammets utvärderingsrapport sammanväger programmets egen självvärdering och bedömargruppens rapport till en övergripande åtgärdsplan som sträcker sig fram till nästa självvärdering 2028.

Självvärderingen skrevs av flera av programmets anställda, med studierektor och utbildningshandläggare som sammanhållande funktion. En arbetsgrupp med studenter från flera terminer i programmet involverades i arbetet. Deras synpunkter framkommer efter många av aspekterna, under rubriken "studentkommentarer".

Bedömargruppens arbete startade när några av programmets nyckelpersoner träffade dem för ett digitalt uppstartsmöte i november 2021. På mötet presenterades programmet översiktligt och organisationen vid Uppsala universitet beskrevs liksom självvärderingsprocessen, allt i syfte att underlätta förståelsen av kontexten. I januari 2022 fick bedömargruppen tillgång till den färdigskrivna självvärderingen och det material som beskrivs på första sidan i bedömargruppens rapport.

Bedömargruppen genomförde ett platsbesök under två dagar i mars 2022 och de intervjuade flertalet av programmets lärare, en avnämare, studentrepresentanter från alla klasser och en alum. Vilka kategorier som skulle intervjuas bestämde bedömargruppen. Utifrån programmets självvärdering och intervjuerna skrev bedömargruppen en gedigen rapport som visade att de på kort tid lärt känna programmet mycket väl.

För att underlätta för studenter och bedömargruppen att komma med synpunkter skötte logopedprogrammets utbildningshandläggare Louise Hernander all kontakt.

Bedömargruppens rapport

Logopedprogrammet beskrivs i bedömargruppens rapport på ett mycket positivt sätt under varje aspekt. I sammanfattningen skriver bedömargruppen bland annat att:

- logopedprogrammet uppvisar hög kvalitet med genomtänkt programstruktur och välstrukturerat kvalitetsarbete
- examensmålen uppnås och studenterna känner sig väl förberedda inför att starta sin yrkesverksamhet och ett fortsatt livslångt lärande
- överlag ger logopedprogrammet intryck av att vara välstrukturerat [...] med ständigt pågående pedagogisk uppföljning och kreativ problemlösning när det behövs
- studentaktivitet är väl försedd både vad gäller pedagogiska upplägg och deltagande i utvärderingen
- VFU [...] har] ett ambitiöst upplägg och en bra uppföljning
- likavillkorsarbetet är välplanerat med tydliga åtgärder om problem uppstår

Av bedömargruppen identifierad utvecklingsmöjlighet: Resurstilldelning

Det som tydligast framgår i rapporten är att bedömargruppen anser att programmets resurser är otillräckliga*. Bedömargruppen har sammantaget många års erfarenhet från olika logopedutbildningar (Lund, Linköping, Karolinska Institutet och Åbo) samt från psykologutbildningen i Uppsala. Med det breda kunnandet i ryggen skriver bedömargruppen:

- Lärarkåren utgör en liten, sammansvetsad och ansvarskännande grupp som dock riskerar att få arbeta väl hårt för att uppfylla sina högt ställda mål. Detta i sin tur är förenat med risk för utbrändhet vilket redan har förekommit. Att det finns tillräckligt med resurser är viktigt också för att forskningsverksamheten åter kan börja växa sig starkare (se sammanfattningen).

- ... tillförsel av tillräckliga ekonomiska och personella resurser för långsiktig och hållbar verksamhet (se sammanfattning, prioriteringsområde 1).
- Arbeta för att förbättra de ekonomiska villkoren för såväl lärargruppen som för studenter med långväga VFU-placeringar. Diskussion inom fakulteten behövs kring vad som är rimlig ekonomisk tilldelning för att programmet ska kunna bedrivas och bibehålla sin höga kvalitet. (se sammanfattningen, prioriteringsområde 3).
- Lärarkåren har för närvarande en hög arbetsbelastning (se aspekt 2).
- Arbetsbelastningen inom lärarkollegiet tillsammans med studenternas språkliga heterogenitet gör att [bedömar]gruppen rekommenderar utökande av lärarstaben. För att bibehålla utbildningens goda kvalitet måste mer resurser till (se aspekt 4).
- Gruppen lärare är liten och generellt mycket hårt belastad (se aspekt 5).
- Vår reflektion är dock att det krävs mer resurser för att på sikt kunna bibehålla den goda pedagogiska nivån och ambitionen som i mångt och mycket utgör drivkraft i lärlaget (se aspekt 5).

Sedan bedömargruppen skrev sin rapport har ett lektorat blivit tillsatt vid logopedprogrammet. Lektoratet och den nyligen inrättade professuren i logopedi (universitetets första) gör att personalsituationen blivit bättre med en minskad arbetsbelastning vilket är oerhört positivt*. Dock har inte finansieringen lösts eftersom programmets anslag inte täcker lönekostnaderna varvid den ekonomiska prognosen framåt pekar på stora årliga underskott. Fakulteten har gjort en extrasatsning och tillskjutit medel under tre år vilket är mycket välkommet och tillmötesgående. En långsiktig finansiering av tjänsterna behövs dock för att skapa trygghet i lärlaget och uppnå ekonomisk balans.

* Fotnot: Självvärderingsrapporten skrevs under hösten 2021, då programmet ännu inte fått full förstärkning av den nyutträdde professorn, samt det planerade lektoratet som tillsattes under 2022. Man har dock resonerat kring den kommande personalförstärkningen i självvärderingen och diskuterade den med bedömargruppen vid platsbesöket.

Logopedprogrammet gjorde 2016 stora åtgärder för att förbättra ekonomin genom att ändra VFU-upplägget och genom att flytta kurser som tidigare givits vid andra institutioner till logopedenheten vid institutionen för neurovetenskap. Även en rad mindre sparåtgärder vidtogs som till exempel färre externa föreläsare, uppsägning av lokaler för att sänka lokalkostnader samt skapande av samläsningstillfällen. Syftet att få programmets ekonomi i balans med bibehållen hög kvalitet lyckades men medförde en ökad arbetsbelastning för lärarna.

Vid de vägval som görs i universitetets ekonomiska tilldelning behöver små utbildningar, som logopedprogrammet ges tillräckliga ekonomiska resurser, inte minst med tanke på att många administrativa uppgifter inklusive behovet av representation i olika kommittéer är desamma för alla program oavsett storlek. Motsvarande arbetsuppgifter behöver genomföras av färre personer.

Programmet gjorde en inventering och rapport år 2019 som visade att det fanns stora ekonomiska skillnader mellan logopedprogrammen i Sverige och att Uppsalas logopedprogram sannolikt hade landets sämsta ekonomiska förutsättningar vid den tidpunkten. Vid årsskiftet 2022 lade Uppsala universitet ner institutionen för neurovetenskap varvid programmet flyttades till institutionen för folkhälso- och vårdvetenskap; ett institutionsbyte som ökade programmets overheadkostnader kännbart (motsvarande cirka 40% av lönekostnaden för en adjunktjänst). Eftersom många sparåtgärder redan är genomförda finns det i dagsläget få ytterligare besparingar att vidta.

Av bedömargruppen identifierad utvecklingsmöjlighet: internationalisering

Logopedprogrammet arbetar med internationalisering utifrån både ett hållbarhetsperspektiv och ett lika villkors tänkande. Arbetssättet belönades (efter att självvärderingen skrevs) med Sveriges

medicinska fakulteters internationaliseringspris på 105 000 kr. Även studenterna stöttar arbetet i deras självvärderingstext för aspekt 6. Rapportens samlade bedömning är att examensmålen kring internationalisering uppfylls med det nuvarande upplägget och de inslag som idag finns på programmet. Bedömagruppen föreslår ändå att programmet ska diskutera möjligheten till utbytesavtal som en kvalitetshöjande åtgärd, varför det finns med i åtgärdsplanen.

Förslag från bedömagruppen som inte tas med i åtgärdsplanen

Nedan listas synpunkter som omnämns i korthet i bedömagruppens rapport men som inte tas med i åtgärdsplanen i nästa avsnitt:

1. Införa fler spärrkurser eftersom den heterogena studentgruppen ibland uppvisar bristande kunskaper inför VFU. **Kommentar:** En skärpning av behörighetskraven till kursen "*Logopedi vid stamning och andra talflytsstörningar*" på termin fem beslutades och infördes HT22 för att stoppa studenter som saknar tillräckliga förkunskaper innan terminens VFU-kurs startar.
2. Studenternas höga VFU-kostnader tas upp som ett problem ett par gånger i rapporten. Logopedstudenter får resa långt och de betalar själva 25% av sina boende- och resekostnader. Bedömagruppen skriver att "kostnadsproblematiken kan relateras till lika villkor då alla potentiellt intresserade av logopedi inte nödvändigtvis kan hantera dessa ökade kostnader för att kunna genomföra sin utbildning". **Kommentar:** Utan mer resurstilldelning har programmet ingen möjlighet att ersätta mer än den miniminivå som är bestämd vid universitetet eftersom studenternas boende- och resekostnader redan utgör en stor utgift för programmet.
3. Effektivisera handledningstiden för examensarbeten till 20 timmar per arbete. **Kommentar:** Det finns stor erfarenhet av handledning i lärargruppen och det är sannolikt svårt att pressa handledningstiden under ett genomsnitt på 30 timmar per magisterarbete, vilket är den tid som tilldelas i dagsläget.
4. Ett utökat samarbete med logopedverksamheter inom Uppsala läns hälso- och sjukvård skulle vara önskvärt för att få fler VFU-platser nära Uppsala. **Kommentar:** Vi har ett nära samarbete med de verksamheter som finns i och runtomkring Uppsala och programmet har en ständig förfrågan till dessa om ytterligare VFU-platser.
5. Kan programmets VFU-checklistor göras obligatoriska och användas vid bedömning? **Kommentar:** Checklistorna är kopplade till kursmålen och ger bara en bild av vad studenten har gjort i förhållande till dessa, dvs om alla kursmål har täckts in. De är särskilt användbara till exempel om en student har varit frånvarande mycket. De nuvarande checklistorna säger ingenting om studentens prestation i förhållande till målen.

Åtgärdsplan

1. Övergripande		
1.1	Enheten diskuterar att skapa en ny utbildningsplan, preliminärt år 2027 (UP27). Det innebär att arbetet behöver initieras från och med 2024 för att lärare och handledare ska hinna delta i processen. Sannolikt kommer VFU-upplägget att göras om från grunden och vi önskar till exempel upprätta fler avtal med kommuner, utöver Uppsala kommun, för att eventuellt kunna införa auskultation/VFU inom skollogopedi.	2024-2026
1.2	Diskutera och prioritera samtliga utvecklingsmöjligheter som skrevs i självvärderingen (totalt 51 åtgärdsförslag).	2022-2023
1.3	Besöka ett logopedprogram i Europa år 2023 för jämförelse och förbättringsidéer. Resan behöver planeras och mottagande part behöver identifieras. Sammanställa de idéer och tankar som resan ger på möjliga förbättringsåtgärder.	2022-2023
1.4	Diskutera följande synpunkter som nämns kort i bedömargruppens rapport. <ul style="list-style-type: none"> • Stor variation av tekniskt kunnande bland lärarna. • Bli tydligare vid kursstarter kring vad som kommer tas upp och repeteras och vilka kunskaper studenterna förutsätts ha med sig. • Öva studenterna i att identifiera kunskapsluckor och hur de kan inhämta kunskap för ett livslångt lärande. • Ytterligare undervisning om fusk och plagiat tidigt i utbildningen. • Få studenter att se helheter och utvecklingsprocesser som pågår under längre tid. Synpunkten är viktig men svåråtgärdad. Diskussion behövs för att hitta fram till en lösning. • Identifiera undervisningsformer som lämpar sig för en heterogen studentgrupp med stor kunskapsskillnad. 	2022-2023
1.5	Efter att utbildningsplanen blivit tidsbestämd och resan genomförts ska åtgärdsplanen uppdateras utifrån en sammanvägning av punkterna 1.2-1.4 med prioriterade och tidsbestämda åtgärder. Prioriteringen av utvecklingsområden kommer att påverkas av tankegångarna kring den nya utbildningsplanen. Åtgärdsplanen redovisas löpande vid GRUNKS årliga uppföljningar.	2023
2. Utifrån bedömargruppens rapport: hög arbetsbelastning		
2.1	Upprätthålla programmets rutiner och kvalitetsarbete för att inte urvattna det som bedömargruppen funnit fungerar väl.	2022-
2.2	Diskutera tydligare gemensamma rutiner för att avlasta lärarna gällande <ul style="list-style-type: none"> • studentbemötande • administration tillsammans med vår nya institution (programmet tillhör institutionen för folkhälso- och vårdvetenskap sedan 2022) • administration mellan programmets samarbetsinstitutioner, igångsatt HT22 med ett gemensamt möte • ökad vägledning till nya lärare avseende innehåll, kvalitet och nivå i undervisning och examination 	2022-
2.3	Skapa ett lärarstöd för återkoppling på skrivuppgifter för att effektivisera lärarnas insats samtidigt som studenterna får bättre stöd i utvecklingen av sitt skrivande. (GRUNK-finansierat projekt)	2022-2023

2.4	Upprätta krisplaner för hur kurser kan genomföras om kursansvarig eller undervisande lärare till exempel blir sjuk precis före eller under sin kurs, för minskad sårbarhet.	2022-2028
2.5	Utöka stödet till handledare som signalerar att studenter kan bli underkända på VFU. En tidig åtgärd kan förhoppningsvis minska handledare och studenters oro vilket skulle kunna minska antalet komplicerade ärenden.	2022-2028
3. Utifrån bedömargruppens rapport: diskutera internationalisering		
3.1	Diskutera programmets internationaliseringsarbete på enheten och i programkommittén utifrån för- och nackdelar med olika internationaliseringsinsatser.	2022-2023
3.2	Förnya handlingsplanen för internationaliseringsarbete	2023
4. Programkommitténs (PK) arbete		
4.1	Genomföra en genomlysning av programmets ekonomi efter att första året (dvs år 2023) är genomfört med den nya personaltätheten för större erfarenhet av den nya ekonomiska situationen.	2024-
4.2	Att i PK diskutera rutiner för kontroll av kursernas examinationer och svårighetsgrad. Utreda hur andra program gör för att kvalitetssäkra sina examinationer, både andra logopedprogram och andra program vid UU.	2022-2028
4.3	Utvärdera den egna kvalitetsutvärderingsmodell som programmet bestämt och tillämpar (s.k. kursgenomlysningar).	2022-2028
4.4	Prova möjligheten att låta studenter göra en likavillkorsgranskning av olika delar av utbildningen. Ett informationsmaterial, rutiner och en tipslista behöver utformas liksom hur projektet ska utvärderas.	2022-
4.5	Diskutera utökade rekryteringsinsatser för att höja intresset för att söka till logopedprogrammet vid UU. Från HT22 har PK tillsatt en arbetsgrupp som ska arbeta med gymnasiebesök.	2022-